

Piotr Arxinoſ
Els dos
Octubres

Societat Cultural *Ajuda Mútua*

Suplement

a

D'un
punt de vista
llibertari

2

Setembre 2010

Periòdic de freqüència imprevisible

Edita: Societat Cultural *Ajuda Mútua*

Correu: interhelpo@gmail.com

Dipòsit Legal: B-32994-2010

ARCHINOV, Piotr: «Les deux Octobre», *Dielo Truda* (octubre 1927)
Traducció catalana de Jordi Alcàsser, 2010

2010

Societat Cultural *Ajuda Mútua*
Carretera d'Esplugues, 46
08940 Cornellà de Llobregat

Els dos Octubres

Piotr Arxinof

Al calendari bolxevic s'ha institucionalitzat anomenar la revolució victoriosa dels obrers i camperols de 1917 «Revolució d'Octubre». Hi ha una part de veritat en això, però no és totalment exacte.

A l'octubre de 1917, els obrers i camperols van bandejar un colossal obstacle que destorbava el desenvolupament de llur revolució; van suprimir així el poder nominal de les classes capitalistes, abans d'això, però, dugueren a terme actes d'u-

na importància revolucionària no gens menor –i potser més fonamentals i tot– al prendre a les classes capitalistes llur poder econòmic: la terra dels grans terrenents al camp, el dret a un treball lliure i no controlat a ciutat, quan no el control total de les fàbriques. Per tant, és ben abans d'octubre que els treballadors revolucionaris van destruir la base del capitalisme. No en quedava res més que la superestructura política.

Si no hi hagués hagut al país aquesta expropiació general dels capitalistes pels treballadors, la revolució política que destruï la maquinària estatal burgesa no hauria triomfat tal com ho va fer, potser fins i tot no hauria triomfat en absolut, perquè aleshores la resistència dels posseïdors hauria estat molt més gran.

D'altra banda, l'objectiu de la revolució social d'octubre no s'esgotà en l'enfonsament del poder capitalista. Un llarg període de realitzacions pràctiques, d'autogestió social i d'edificació socialista s'obria davant els ulls dels treballadors, tanmateix fracassà en els anys següents. Així, doncs, en considerar tot el desenvolupament de la revolució socialista russa, Octubre apareix només com una de les seves etapes, malgrat que poderosa i decisiva, és cert.

Heus ací perquè Octubre no representa per ell sol la revolució social. Cal

tenir en compte aquesta circumstància històrica, determinant a la revolució social russa, al pensar en les diades victorioses d'Octubre.

Una altra particularitat no menys important rau en què Octubre conté dues significacions: aquella que li donaren les masses treballadores que havien participat a la revolució social —i, amb elles, els anarco-comunistes—, l'altra significació és la que li ha donat el partit polític que conquerí el poder partint d'aquesta aspiració a la revolució social i que en traí i

sufocà per la força tot ulterior desenvolupament.

Hi ha un abisme enorme entre aquestes dues interpretacions d'Octubre.

L'Octubre dels obrers i camperols és la supressió del poder de les classes paràsites en nom de la igualtat i l'autogestió. L'Octubre dels bolxevics és la conquesta del poder pel partit de la intel·lectualitat revolucionària, la instauració del seu «socialisme» estatal i dels seus mètodes «socialistes» de governar les masses.

L'Octubre dels treballadors

La revolució de febrer sorprenué els diferents partits revolucionaris en plena desfeta i va ser, sens dubte, amb una considerable sorpresa que se'ls aparegué el profund caràcter social de la revolució naixent. Al començament ningú, tret

dels anarquistes, hi volia creure. El Partit Bolxevic, que sempre pretengué expressar les aspiracions més radicals de la classe obrera, no sobrepassava en les seves expectatives els límits de la revolució burgesa.

No va ser fins a la conferència d'abril de 1917 quan es va plantejar la qüestió de saber què era allò que realment passava a Rússia: es tractava només de l'enderrocament del tsarisme o la revolució aspirava a anar més lluny fins enderrocar el capitalisme?

Aquesta darrera eventualitat plantejava als bolxevics el problema de decidir quina tàctica utilitzar. Lenin havia pres consciència, abans que els altres bolxevics, del caràcter social de la revolució i preconitzà la necessitat de la presa del poder. Veia un recolzament decisiu en el moviment dels obrers i camperols que soccava més i més els fonaments de la burgesia industrial i terratinent. No es pogué arribar a un acord unànime sobre aquesta qüestió fins a les mateixes dates d'octubre de 1917; el partit oscil·là tot el temps entre les consignes socials de les masses i el concepte d'una revolució socialdemòcrata, a partir del que havia estat creat i desenvolupat.

Sense oposar-se a la consigna de la petita i gran burgesia per una assemblea constituent, el partit s'esforçà per controlar les masses, tractant de mantenir-se en el curs de llur marxa cada cop més ràpida. Durant aquest temps, els treballadors marxaren endavant impetuosament; redreçant llurs poderoses espatlles després de l'enderrocament del tsarisme, abateren sense pausa llurs enemics de dreta i d'esquerra i marxaven temeràriament vers llur victòria. Els grans propietaris agraris corregueren pertot a evacuar el camp salvant-se de la pagesia insurgent i cercant protecció per llurs béns i llurs persones en les ciutats, ja que la pagesia procedia a un repartiment directe de les terres i no en volia saber res de cohabitació o de coexistència amb els propietaris agraris.

A ciutat també es produí un «canvi bruscat de relacions» entre els obrers i els propietaris de les empreses. Mercè als esforços del geni col·lectiu de les masses, els comitès de treballadors prengueren

forma en totes les empreses: fàbriques, transports, mines... intervenint fermament en la producció, deixant de banda les amenaces dels posseïdors i posant a l'ordre del dia l'eliminació d'aquests de la producció.

Així, a tots els indrets del país, els obrers començaren la socialització de les empreses. Al mateix temps, tota la Rússia treballadora i revolucionària es cobrí d'una àmplia xarxa de soviets d'obrers i camperols que començaren a funcionar com a òrgans d'autogestió. Desenvolupaven, prolongaven i defensaven la revolució.

L'ordre i el poder capitalistes encara existien nominalment al país, però paral·lelament naixia i es desenvolupava un ampli sistema d'autogestió social i econòmica dels treballadors.

Aquest règim dels soviets i dels comitès de fàbrica, pel sol fet d'aparèixer, amenaçà de mort el sistema estatal. Cal precisar que la naixença i el desenvolupament dels soviets i comitès de fàbrica no tenien cap lligam amb els principis autoritaris.

Ben al contrari, eren, en el sentit ple del terme, òrgans d'autogestió social i econòmica de les masses i de cap manera els òrgans d'un poder estatal. S'oposaven a la màquina estatal que pretenia dirigir les masses i es preparaven per a un combat decisiu en contra d'ella.

«Les fàbriques als obrers, la terra als camperols». Heus ací les consignes amb què les masses revolucionàries de les ciutats i del camp participaven al derrocament de la maquinària de l'estat de les classes posseïdores en nom del nou sis-

tema social fundat sobre les cèl·lules bàsiques que eren els comitès de fàbrica i els soviets econòmics i socials.

Aquestes consignes circulaven d'una punta a l'altra de la Rússia treballadora impregnant profundament la seva acció directa contra el govern de coalició socialista-burgés.

Tal com s'ha exposat més amunt, els obrers i camperols treballaven ja abans d'octubre de 1917 en la reconstrucció total del règim industrial i agrari de Rússia. El problema agrari estava virtualment resolt per la pagesia pobre des de juny a setembre de 1917.

Els obrers de les ciutats, per la seva banda, posaven a punt els òrgans d'auto-gestió social i econòmica, després d'arrabassar a l'estat i als posseïdors les funcions organitzatives de la producció. La Revolució d'Octubre dels treballadors enderrocà el darrer i el més gran dels

obstacles al desenvolupament de llur revolució: el poder estatal de les classes posseïdores ja vençudes i desorganitzades. Aquesta darrera evolució obria un ample horitzó per a l'assoliment de la revolució social, introduint-la en el camí creador de la reconstrucció socialista de la societat, ja assenyalada pels treballadors els mesos precedents. Heus ací l'Octubre dels obrers i dels camperols.

Significà una potent temptativa dels treballadors manuals sobreexplotats per destruir totalment els fonaments de la societat capitalista i edificar una societat de treballadors basada sobre els principis d'igualtat, d'independència i d'auto-gestió del proletariat de les ciutats i dels camps. Aquell Octubre no rebé sa conclusió natural. Fou violentament interromput per l'Octubre del Partit Bolxevic que estenia progressivament la seva dictadura per tot el país.

L'Octubre del Partit Bolxevic

Tots els partits estatistes, inclòs el Partit Bolxevic, limitaven els objectius de la revolució russa a la instauració d'un règim socialdemòcrata. Quan els obrers i els camperols de tota Rússia començaren a sacsejar seriosament l'ordre caciquista-burgés, quan la revolució social es mostrà com un fet històric irreversible, fou quan els bolxevics començaren a discutir el caràcter social de la revolució russa i a modificar consegüentment llur tàctica. No hi hagué unanimitat al si del partit sobre les qüestions del caràcter i l'orientació dels esdeveniments que ocorrien ni en el mateix mes d'octubre.

D'altra banda, la Revolució d'Octubre, com els esdeveniments que la seguien, ocorregué mentre el comitè central del partit estava dividit en dues tendències oposades. Mentre que una part del comi-

tè central, amb Lenin al cap, preveia la inevitable revolució social i proposava la preparació per a la presa del poder, l'altra tendència, encapçalada per Kamenev i Zinoviev, denunciava com aventurista la temptativa d'una revolució social i no anava més enllà de la instauració d'una assemblea constituent, en la que els bolxevics ocupessin els escons més a l'esquerra (Cf. TROTSKY: *Les lliçons d'Octubre*)

El punt de vista de Lenin prevalgué i el partit es posà a mobilitzar les seves forces pel cas d'una lluita decisiva de les masses contra el govern provisional. El partit es llançà al torrent dels comitès de fàbrica, dels soviets de diputats obrers, fent tot el possible per obtenir, en aquests òrgans d'autogestió encara inexperts, el més gran nombre de mandats possible per tal de controlar llur acció. Tanmateix la concepció de i l'aproximació als comitès de fàbrica del Partit Bolxevic eren fonamentalment diferents de les que tenien les masses.

Mentre la massa dels treballadors considerava els soviets i els comitès de fàbrica i taller, que havien constituït ells mateixos, com els òrgans de llur autogestió social i econòmica, el Partit Bolxevic els considerava un simple mitjà amb ajuda del qual era possible arrencar el poder a la burgesia en desfeta i seguidament utilitzar aquest poder conforme a sa doctrina de partit.

Així es revelà una diferència enorme en les concepcions i perspectives d'Octubre entre les masses revolucionàries i el Partit Bolxevic.

En el primer cas, era qüestió de l'enferrocament del poder per tal d'enfortir i ampliar els òrgans ja constituïts de l'autogestió dels obrers i dels camperols. En el segon cas, era qüestió de recolzar-se sobre aquests òrgans per fer-se amb el

poder, de subordinar al partit totes les forces revolucionàries.

La divergència, ho veiem, era enorme.

S'engrandí de seguida durant tot el curs ulterior de la revolució russa, en el destí de la qual jugà un paper funest. L'èxit dels bolxevics a la Revolució d'Octubre, és a dir, el fet de què es trobessin al poder i que subordinessin de seguida tota la revolució a llur partit, s'explica perquè els fou possible substituir amb un truc de prestidigitador la idea de la revolució social i de l'emancipació social de les masses per la idea d'un poder soviètic.

A priori, pot semblar que les dues idees no són contradictòries, ja què és possible comprendre el «poder soviètic» com el poder dels soviets i això facilità la substitució de la idea de la revolució per la del poder soviètic.

Tanmateix, en llur realització i en llurs conseqüències aquestes idees xoquen violentament. La concepció del poder soviètic encarnat en l'estat bolxevic es transformà en un poder burgès plenament tradicional concentrat en un grapat d'individus que volen sotmetre a llur autoritat tot el que hi ha de més fonamental i vigorós en la vida d'un poble: la revolució social, en aquest cas precís. Doncs amb l'ajut de la idea del «poder dels soviets», en els que els bolxevics acapara-

ren tots els llocs, atingueren efectivament un poder total i pogueren proclamar llur dictadura en tot el país revolucionari.

Això els donà la possibilitat d'ofegar tots els corrents revolucionaris dels treballadors que estiguessin en desacord amb llur doctrina, de modificar tot el curs de la revolució russa i de fer-li adoptar multitud de mesures contràries a la seva essència.

Una d'aquestes mesures fou la militarització del treball durant els anys del comunisme de guerra; militarització dels treballadors, mentre que milions de vividors i paràsits pogueren viure en la tranquil·litat, el luxe i la droperia. Una altra d'aquestes mesures fou la guerra encesa entre la ciutat i el camp, provocada per la política del partit que considerava els camperols com elements poc segurs i estranys a la revolució. Ho fou finalment l'estrangulació del pensament llibertari i del moviment anarquista, les idees soci-

als i les consignes dels quals foren la força de la revolució russa i l'orientaren vers la revolució social. D'altres mesures consistiren en la prohibició d'un moviment obrer independent, l'ofegament de la llibertat de la premsa obrera i de la llibertat d'expressió dels treballadors en general.

Tot es reduí a un sol centre, d'on emanaren totes les instruccions concernents a la forma de viure, de pensar i de fer de les masses treballadores. Heus ací què és l'Octubre dels bolxevics.

En ell s'encarna l'ideal perseguit durant desenes d'anys per la intel·lectualitat socialista revolucionària, finalment realitzat en el present per la dictadura sense fissures del Partit Comunista Panrús. Aquest ideal satisfà la intel·lectualitat dirigent, malgrat les catastròfiques conseqüències per als treballadors; actualment pot celebrar amb fastuositat l'aniversari dels deu anys de son poder.

Els anarquistes

L'anarquisme revolucionari fou l'únic corrent político-social que propugnà la idea d'una revolució social davant dels obrers i dels camperols, tan durant la revolució de 1905 com des dels primers dies de la revolució de 1917. De fet, el paper que hauria pogut accomplir hauria estat colossal, tan com els mitjans de lluita emprats per les pròpies masses.

D'altra banda, cap teoria político-social s'hauria pogut fondre tan harmoniosament amb l'esperit i l'orientació de la revolució. Les intervencions dels oradors anarquistes el 1917 eren escoltades amb una confiança i una atenció rares en els treballadors.

Hauria pogut semblar que la unió del potencial revolucionari dels obrers i camperols i de la vigoria ideològica i tàctica de l'anarquisme representaria una força a la que res no s'hauria pogut oposar. Malauradament, aquesta fusió no es

produí.

Anarquistes aïllats dugueren a vegades una activitat revolucionària intensa entre els treballadors, però no hi hagué una organització de gran amplada per conduir les accions d'una manera més fluida i coordinada (fora de la Confederació del Nabat i de la Makhnovxina a Ucraïna).

Només una organització així hauria pogut lligar ideològicament els anarquistes i els milions de treballadors. Mentre que, en un període revolucionari tan important i privilegiat, els anarquistes es centraren en llur major part en activitats limitades de petits grups, no sortiren de llur closca grupuscular, en comptes d'orientar-se cap a accions i consignes polítiques de massa.

Preferiren negar-se en la mar de llurs picabaralles intestines sense intentar ni un sol cop plantejar i resoldre el problema d'una política i d'una tàctica comuns de l'anarquisme.

Per aquesta mancança, es condemnaren a la inacció i a l'esterilitat en els moments més importants de la revolució social.

Les causes d'aquest estat catastròfic del moviment anarquista resideixen indubtablement en la dispersió, la desorganització i l'absència d'una tàctica col·lectiva, que quasi bé sempre han estat erigides en principis entre els anarquistes i que els impedeixen fer un sol pas organitzatiu per poder orientar d'una manera decisiva la revolució social.

No té cap interès, actualment, denunciar aquells que, per llur demagogia, llur incúria i llur irresponsabilitat, van contribuir a crear aquesta situació de fet. L'experiència tràgica, però, que ha conduït les masses treballadores a la desfeta

i l'anarquisme a prop de l'abisme, cal que sigui assimilada des d'ara. Hem de combatre amb el menyspreu i estigmatitzar implacablement tots aquells que, d'una manera o altra, perpetuen el caos i la confusió dins de l'anarquisme, tots aquells que obstaculitzen son restabliment i sa organització.

És a dir, tots els esforços del moviment per l'emancipació del treball i la re-

alització de la societat anarquista-comunista.

Les masses treballadores aprecien i són atretes instintivament per l'anarquisme, però no col·laboraran amb el moviment anarquista fins que estiguin convençudes de sa coherència teòrica i organitzativa. Ens cal fer a cadascun de nosaltres tot el que puguem per assolir aquesta coherència.

Conclusions i perspectives

La pràctica bolxevic d'aquests deu darrers anys mostra clarament l'orientació d'aquest poder, cada any restringeix una mica més els drets socials i polítics dels treballadors i els pren llurs conquestes revolucionàries. No hi ha cap dubte de què la «missió històrica» del Partit Bolxevic es buida de tot sentit i que intentarà conduir la revolució russa a son objectiu final: el capital d'estat, l'assalariament esclavista, és a dir, al poder reforçat dels explotadors i a la misèria creixent dels explotats.

Parlant del Partit Bolxevic en tant que partit de la intel·lectualitat socialista que exerceix son poder sobre les masses treballadores de les ciutats i els camps, ens referim a son nucli dirigent central, el que per son origen, sa formació i son mode de vida actual no té res en comú amb la classe obrera i malgrat això reglamenta tots el detalls de la vida del partit i de les masses; aquest nucli intentarà mantenir-se fins al final per damunt del

proletariat i aquest no ha d'esperar-ne res.

Les possibilitats dels militants de base, incloent-hi les joventuts comunistes, apareixen d'una altra manera. Aquesta massa ha participat passivament a la política negativa i contrarevolucionària del partit.

Ja què ha sortit del cor de la massa obrera, és capaç d'arribar a prendre consciència de l'autèntic Octubre dels obrers i camperols i de venir a retrobar-lo. No dubtem que d'aquesta massa sortiran un bon nombre de combatents per l'Octubre dels treballadors.

Desitgem que assimili el més ràpidament possible el caràcter anarquista d'aquest octubre i que vingui a ajudar-lo; per part nostra, farem tot el que puguem per mostrar aquest caràcter i ajudar d'aquesta manera a les masses a reconquerir i conservar les grans conquestes revolucionàries.

Piotr Arxinof, octubre de 1927

ДА
ЗА РАБОТНИЧЬИМ АВАНГАРД

РЕВОЛЮЦИИ

КРАСНЫЙ ФЛОТ

ИЗДАНИЕ 1920 ГОДА